

Комплексний аналіз вихідних позицій ВМТГ для подальшого стратегування

Вересень-Жовтень 2025 року

Контакт: Тетяна Ситник

Tetiana.Sytnyk@cbr.com.ua

Висновки

Висновки

БЕЗУМОВНІ СИЛЬНІ СТОРОНИ ВМТГ:

- **Комфортне для життя місто:**
  - Підтверджено результатами різних опитувань мешканців громади, які свідчать про зручність життя у Вінниці і задоволеність міськими послугами
  - Чинниками бажання мешканців залишатися у громаді є громадська безпека, загальне відчуття безпечності життя у місті, розвиток роздрібної торгівлі і громадського харчування
- **Розвинені інституції і системи муніципального управління:**
  - Підтверджено рейтингами Transparent Cities і Цифрової трансформації громад
- **Велика частка населення працездатного віку**
- **Лояльність постійних мешканців до громади:** 87% опитаних мешканців у віці 18-65 років мають наміри надалі жити у громаді

НАПРЯМКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ І ПОСИЛЕННЯ

- **Економічний розвиток** — конкурентноспроможність у залученні капіталу і робочої сили, диверсифікація структури економіки за рахунок розвитку нових для ВМТГ галузей
  - ВМТГ має розвинений малий і середній бізнес, який створює робочі місця на локальному рівні
  - У ВМТГ присутні (zareєстровані) гравці національного масштабу
  - Галузеві переваги, які склались, - це агропереробка, харчова промисловість та ІТ
  - **Для більшого динамізму в економічному розвитку важливо використовувати можливості для диверсифікації економіки і залученню бізнесів із галузей, які зараз розвиваються і мають потенціал у майбутньому**
- **Розвиток освіти** для підтримки динамічного економічного розвитку:
  - Посилення відповідності освітніх програм потребам ринку праці
  - Посилення професійно-технічної освіти з огляду на потреби у кваліфікованих робітниках
- **Утримання молоді** – критично важливо для майбутнього розвитку міста
  - Чинники утримання молоді — розвиток освіти, створення робочих місць і житлова політика
- **Екологія і сталий розвиток** – як запорука привабливості міста:
  - Подолання проблеми забрудненості водних ресурсів, недоліків в управлінні відходами
  - «Осучаснення» парків і зелених зон
- Пошук і формування **нової ідентичності міста:** від «комфортне і затишне місто» до ....
- **Активізація культурного життя** – залучення подій національного рівня

Висновки

МОЖЛИВОСТІ:

- **Розвиток нових галузей:**
  - Транспорт і логістика
  - Нехарчові напрямки переробної промисловості: електроніка, машинобудування
  - Енергетика (енергетичні рішення, енергонезалежність)
- **Повноцінне використання потенціалу наявних індустріальних парків для залучення капіталу і створення робочих місць для мешканців громади**
- **Залучення і утримання ВПО:**
  - Залучення і утримання ВПО – технічних та інженерних кадрів із східних індустріальних регіонів України
  - Залучення жінок-ВПО і молодих людей серед ВПО через створення робочих місць і можливостей для розвитку бізнесу
- **Програми доступного житла для молоді**
- **Розвиток нових форматів професійно-технічної освіти у відповідності до потреб ринку і молоді**
  - Короткотривалі професійні курси
  - Курси перекваліфікації
- **Використання потенціалу релокованих навчальних закладів для задоволення потреб ринку праці та утримання молоді**
- **Залучення культурних подій національного масштабу**
- **Напрямки для нової ідентичності міста – місто рівних можливостей для кожного, місто ідей, місто із сильними цінностями толерантності**

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ:

- **Які пріоритетні напрямки для розвитку громади?**
- **Які галузі економіки матимуть динамічний розвиток у найближчі роки і можуть надати поштовх для економічного розвитку ВМТГ?**
- **Які є пріоритетні дії для залучення інвестицій у громаду?**
- **Як найкраще використати наявний економічний потенціал, зокрема індустріальних парків?**
- **Які є пріоритетні напрямки для розвитку освіти у ВМТГ?**
- **Яким чином місцева громада може вплинути на заклади проф-тех і вищої освіти, щоб освітні програми краще відповідали потребам розвитку економіки міста?**
- **Які є способи активізації і «осучаснення» міста: культурне життя, події, тощо?**
- **Які є пріоритетні напрямки для утримання молоді?**
- **Які є напрямки для формування нової ідентичності громади?**

Завдання комплексного аналізу

Візії і пріоритети у ключових стратегічних документах ВМТГ до 2030 року

2019 РІК - КОНЦЕПЦІЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ МІСТА

ВІЗІЯ – МІСТО, В ЯКОМУ ХОЧЕТЬСЯ ЗАЛИШИТИСЯ:

- Комфортне, культурне і соціально відповідальне місто.
  - Культура, освіта, здоров'я, інклюзивність міських послуг, залучення молоді, гендерна рівність, інтеркультурність
- Конкурентноспроможне українське місто на карті Східної Європи:
  - Сталий розвиток, диверсифікація економіки, людський капітал, креативна економіка, дерегуляція і стимулювання розвитку бізнесу, залучення фінансування
- Екологічне і зелене місто, місто сталої мобільності.
  - Безпечне екологічне середовище, якісна технічна інфраструктура, міська мобільність.
- Місто збалансованого просторового розвитку.
  - Збереження окремих компонентів міського простору, принцип компактності, збалансований житловий фонд.
- Місто сильної громади.
  - ЦНАП, модернізація систем муніципального управління, розвиток ІГС, цифровізація + БЕЗПЕКА

2021 РІК - СТРАТЕГІЯ 3.0 – ВІННИЦЯ ВІДКРИТА І ПРОЗОРА, ПОЗИТИВНА ТА ДИНАМІЧНА, ПРОРИВНА ТА ІННОВАТИВНА

ВІННИЦЯ – МІСТО-МАГНІТ, СУЧАСНЕ ТА КОМФОРТНЕ МІСТО; ГРОМАДА, В ЯКІЙ ХОЧЕТЬСЯ ЖИТИ І ПРАЦЮВАТИ; ПРОСТІР ВІДКРИТИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ТА ПЕРСПЕКТИВ.

- Цифровізація муніципального простору.
  - Цифрове муніципальне управління, цифрові сервіси і послуги, цифрова участь і поінформованість
- Якісні і доступні муніципальні послуги:
  - Здоров'я, освіта, самореалізація дітей і молоді, взаємодія влади і громадянського суспільства, відкрита громада (взаємодія із зовнішнім світом)
- Муніципальні інвестиції.
  - Інвестиції в заклади муніципальної інфраструктури, підтримки бізнесу і туризму, якісна питна вода, збір і очищення стоків, поводження з відходами, енергозаощадження і ВДЕ, стала міська мобільність і транспорт.
- Зелена економіка і смарт-реалізація.
  - Сталий і соціально відповідальний бізнес, економічне зростання через інновації, зелена економіка.
- Доступне, безпечне і екологічно чисте середовище.
  - Зелене місто, екологічний стан річок, раціональне використання земельних ресурсів, просторове планування.
- Пульсуюче місто:
  - сучасний, динамічний, культурно-діловий центр + туризм

Завдання комплексного аналізу

КОНТЕКСТ

- Поточні стратегічні документи розроблялись у 2019 і 2021 році і потребують оновлення.
- Для цілей оновлення стратегічних документів було проведено збір і аналіз зовнішньої і внутрішньої інформації, зокрема були проведені муніципальне опитування, що зафіксувало зміни з 2019 по 2024 роки, опитування молоді, опитування бізнеси, обговорення із стейкхолдерами, бенчмаркінг до міст-конкурентів, підготовлено демографічний прогноз і детальний профіль громади.
- Метою цього звіту є консолідувати результати проведених досліджень і аналізів для того, щоб виокремити ключові сильні і слабкі сторони Вінницької МТГ, і визначити можливі напрямки для подальшого розвитку

ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ

- Проаналізувати поточний стан і тенденції розвитку громади
- Визначити що є перевагами і що є перешкодами для залучення і утримання у місті:
  - Капіталу, інвестицій, бізнесів (підприємств).
  - Робочої сили.
  - Талантів.
  - Інновацій.
  - Людей (мешканці, ВПО, молодь).
- Проаналізувати можливості і ризики.

ТЕМАТИЧНІ / ГАЛУЗЕВІ РОЗДІЛИ АНАЛІЗУ

- Демографічні тенденції
- Економічний розвиток і підприємництво
- Освіта
- Умови для життя і привабливість міста (комфорт / livability)
- Житло та інженерна інфраструктура
- Охорона здоров'я
- Просторовий розвиток і мобільність
- Екологічна стійкість і довкілля
- Інституції і врядування
- Ідентичність міста

Комплексний аналіз вихідних позицій: сильні, слабкі сторони, можливості і загрози

Вінницька громада є однією з найбільших в Україні та має істотну частку працездатного населення. Завдяки притоку ВПО кількість населення зростає

ДЕМОГРАФІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Є розбіжності в оцінці кількості населення ВМТГ:
  - 393559 осіб за даними Київстар у 2024 році
  - 399147 осіб за оцінкою у Профілі у 2024 році (включає ВПО)
  - 357334 осіб за оцінкою Інституту демографії у 2024 році (не включає ВПО)
- Відповідно є розбіжності щодо динаміки:
  - За даними Київстар зростання на 6% порівняно до 2021 року
  - За даними Інституту демографії – втрата майже 9% населення
- Висновки:
  - Суттєвий вплив міграційних потоків (притік ВПО з їх можливим відтоком, натомість повернення мігрантів, які виїхали із Вінниці, під питанням)
  - Тенденція негативного природного приросту населення у довгостроковій перспективі: низька народжуваність, старіння населення

СИЛЬНІ СТОРОНИ / КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

- За статистикою станом на 1.1.2022 Вінниця – одне з найбільших міст України за розміром населення (9-те місце серед 25 міст з населенням 200+ тисяч, у Центрально-Західному регіоні – друге місце після Львова)
- Велика частка працездатного населення – 58% у віці 19-59 років. Зокрема істотна частка у віці 36-46 років завдяки притоку молоді у 2001 році (*демографічна піраміда у звіті ІДПЯЖ*)
- Додатній приріст населення у 2008-2016 роках (*ІДПЯЖ*), що дає приріст молодого працездатного населення у перспективі 2025-2035 років
- Притік ВПО у громаду:
  - приблизно 10% від населення громади
  - у структурі ВПО велика частка молоді (23%, що пропорційно більше ніж у структурі постійного населення). Частка працездатного населення серед ВПО – 57%

Тенденції природного руху населення є негативними: старіння і зменшення населення. Є ризику міграційного відтоку. Тому важливо залучати і утримувати молодь і ВПО

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Довгострокова тенденція до зменшення чисельності – через негативний природний приріст (*ІДПЯЖ*)
- Частка дітей 0-18 років менша, ніж у 2001 році – 17%, а частка населення у віці 60+ років – 24-25% у 2024 році
- Довгострокове зростання частки населення у віці 60+ років, через збільшення тривалості життя і зменшення народжуваності – за оцінкою за 2024 рік частка населення 60+ років складає 24-25%, песимістичний прогноз на 2041 – 28% (*ІДПЯЖ*)
- Зменшення притоку молоді на навчання до Вінниці (зменшення кількості студентів у ВНЗ) – *Профіль*
- Демографічний «провал» у віці близько 20 років, що у майбутній перспективі призведе до зменшення частки осіб працездатного віку (*ІДПЯЖ, статеводемографічна піраміда*)
- Демографічне старіння у Вінницькій області – що зменшує притік молодшого населення до ВМТГ. (*ІДПЯЖ* - Вінницька область має один з найвищих показників старіння серед регіонів України)

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- Залучення і утримання ВПО із східних індустріальних регіонів України
- Залучення і використання потенціалу ВПО у розвитку системи освіти (релоковані навчальні заклади)
- Залучення жінок-ВПО – серед ВПО працездатного віку 64% складають жінки (*Профіль*)
- Вища народжуваність у селах громади – неістотне джерело притоку молоді до міста (*ІДПЯЖ*)

РИЗИКИ

- Велика залежність розміру населення ВМТГ від міграційних потоків, які є невизначеними (невизначеність повернення в Україну мігрантів за кордон, невизначеність утримання ВПО у громаді) – *ІДПЯЖ, Профіль*)
- Ризики відтоку ВПО з громади (*опитування*)
- Ризики відтоку молоді (*опитування*)
- Зменшення чисельності населення внаслідок фізичних втрат на війні (загиблі на фронті)
- Збільшення кількості осіб з інвалідністю внаслідок війни (ветерани)

Основою для економіки громади є малий і середній бізнес. Галузеві переваги, які історично склались, - це харчова промисловість, агропереробка, ІТ

СИЛЬНІ СТОРОНИ / КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ

- ПРИСУТНІСТЬ ВЕЛИКОГО БІЗНЕСУ НАЦІОНАЛЬНОГО МАСШТАБУ
  - У Вінниці зареєстровані великі бізнеси національного масштабу — Агропросперіз – агротрейдинг і агрологістика, компанії MS Capital – компанії групи Автострада і Перша логістична компанія (агрологістика), UBC, Рошен, Авантаж-7, Енера Вінниця і Несс Енерджі.
- РОЗВИНЕНИЙ СЕГМЕНТ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ, ЩО СТВОРЮЄ РОБОЧІ МІСЦЯ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ
  - Малі і середні підприємства разом створюють таку ж частку виручки, що й великі підприємства. У зайнятості – більша частка припадає саме на малі і середні підприємства.
  - У малому і середньому бізнесі домінує торгівля. Велике значення має комп'ютерне програмування – 6% від загального доходу малих і середніх підприємств. Виокремлюється діяльність малих і середніх агропереробних підприємств (борошномельна, олійна, переробка фруктів і овочів).
  - Зайнятість у ІТ і креативних індустріях є суттєвою – 10% усіх зайнятих працюють в ІТ, ще 7% припадає на інші креативні галузі.
  - 15% опитаних у віці 18-65 років ведуть власний бізнес (*муніципальне опитування*).
- ГАЛУЗЕВІ КОНКУРЕНТНІ ПЕРЕВАГИ, ЯКІ СКЛАЛИСЬ / РЕАЛІЗОВАНІ
  - Харчова і агропереробна галузь – галузі, які історично розвинулись у громаді і складають 48% виручки у переробній промисловості у 2024 році. Сильні нові підприємства створені у галузі харчової промисловості – виробництво м'яса і виробництво рибних консервів (Вінсмак).
  - ІТ галузь набула сильного розвитку – на ІТ припадає істотна частка зайнятості, у Вінниці працюють підрозділи провідних українських компаній, а також компанії, які оригінально виникли у Вінниці. ІТ є основою для малого і середнього бізнесу у Вінниці.
  - Енергетичні компанії – трейдинг, встановлення ВДЕ.
- ЗАЛУЧЕННЯ КАПІТАЛУ І БІЗНЕСІВ
  - Індустріальні парки – 5 індустріальних парків у реєстрі
  - Будується індустріальний парк Формація.Вінниця
  - Розвиваються / будуються логістичні потужності – сухий порт "Контейнерний Термінал Вінниця" (Лемтранс), FROST HUB Vinnytsia
  - Релокація бізнесів

Напрямок для розвитку є диверсифікація економіки і залучення бізнесів з нових для Вінниці галузей, зокрема переробної промисловості, транспорту і логістики

МОЖЛИВОСТІ / ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- ПОСИЛЕННЯ РОЗВИТКУ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ. Про потенціал розвитку переробки свідчать такі факти:
  - Серед новостворених у 2022-2025 роках підприємств істотна частка виручки припадає на підприємства переробної промисловості.
  - Відкриваються як підприємства харчової промисловості (що підтверджує конкурентну перевагу Вінниці), так і підприємства інших галузей: виробництво електродів (Плазматек), деревообробка (ПоділляВудЕкспорт), виробник тари із пластмас (Евертрейд).
  - Розвивається оборонна промисловість Mil Tech – 5 новостворених підприємств.
  - Зростають зарплати пропозицій / вакансій робітничих професій (електрик, оператор на виробництво).
  - Потенціал поєднання ІТ та виробництва.
- ПОСИЛЕННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТУ І ЛОГІСТИКИ – РЕАЛІЗАЦІЯ ПОТЕНЦІАЛУ ЛОГІСТИЧНОГО ХАБУ
  - Актуальність географічного розташування Вінниці зростає – стає важливішим напрямком на Молдову і Румунію для логістики (*див. промоційні матеріали індустриального парку Формація*)
  - Створення підприємств у секторі транспорту і логістики (переважно – перевезення вантажним автомобільним транспортом).
- ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ЯК ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
  - Є великий попит на послуги реабілітації, протезування, підтримки ментального здоров'я
  - Можливістю є співпраця із фондами, які підтримують ветеранів
  - Створюються приватні бізнеси у галузі охорони здоров'я
- ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ВПО
  - Залучення технічних та інженерних працівників із східних регіонів України
- ПОВНОЦІННЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПАРКІВ
  - Збільшення кількості резидентів індустриальних парків
  - Збільшення мультиплікативного ефекту для громади
  - Створення робочих місць

Викликами для економічного розвитку є дефіцит кваліфікованих кадрів, економічна невизначеність. Важливо, щоб економічні проекти мали мультиплікативний вплив для громади і приводили до створення робочих місць і нових бізнесів у громаді

СЛАБКІ СТОРОНИ

- **ДЕФІЦИТ КВАЛІФІКОВАНИХ КАДРІВ, ЗОКРЕМА КАДРІВ ДЛЯ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**
  - Зростання заробітної плати робітничих професій свідчить про перевищення попиту над пропозицією.
  - Кількість учнів у закладах проф-тех освіти є меншою, ніж кількість студентів закладів вищої освіти. Що більше, кількість учнів у закладах проф-тех освіти зменшується.
- **ЗРОСТАННЯ КІЛЬКОСТІ ВАКАНСІЙ ЗА ОСТАННІЙ РІК ЗУПИНИЛОСЬ**, що може свідчити про економічну невизначеність, яка стримує розвиток бізнесів
  - Тенденція є загальною для України
- **МЕШКАНЦІ ГРОМАДИ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ**
  - За результатами опитування мешканців економічний розвиток є слабкою стороною громади
  - Мешканці не відчують / не помічають зростання кількості робочих місць і заробітної платні
  - ВПО вважають, що заробітна платня у Вінниці нижче, ніж у інших містах
- **ПРЕДСТАВНИКИ БІЗНЕСІВ НЕ БАЧАТЬ ЗАЛУЧЕННЯ ЗОВНІШНІХ ІНВЕСТИЦІЙ ДО ГРОМАДИ**
  - 22 із 57 опитаних великих бізнесів громади назвали відсутність зовнішніх інвестицій до громади чинником, що стримує розвиток громади

РИЗИКИ

- Креативні галузі, окрім ІТ, (реглама, дизайн) краще розвиваються у середовищі великих міст (більше попит, більше клієнтів)
- Є обмеження по розвитку індустріальних парків і майданчиків: просторові обмеження і обмеження по робочій силі.
- Ризики обстрілів індустріальних парків.

Фінансування установ і закладів освіти складає 42% видатків загального фонду місцевого бюджету. Мешканці задоволені якістю дошкільного виховання. Щодо середньої освіти чинником незадоволеності є велике навантаження на одного вчителя. Кількість студентів закладів проф-тех і вищої освіти зменшується

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

- Високий рівень задоволеності послугами дошкільного виховання за результатами муніципального опитування 2024 року – середній рівень задоволеності складає 78 за шкалою від 0 до 100.
- Чинниками задоволеності є доступність закладів дошкільного виховання близько до дому, ставлення вихователів до дітей і батьків, якість виховання і навчання.

ШКІЛЬНА ОСВІТА

- Висока оцінка доступності шкіл близько до дому – 74% опитаних, які мають дітей шкільного віку, задоволені доступністю шкіл (муніципальне опитування 2024 року)
- Три заклади середньої освіти міста Вінниця входять до топ-100 кращих шкіл України для IT-сфери за рейтингом DOU: «Вінницький технічний ліцей», «Подільський науковий ліцей», Вінницький фізико-математичний ліцей № 17*.
- Зростає кількість приватних закладів середньої освіти (*Профіль*).

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА ОСВІТА

- Профіль закладів ПТО відповідає галузевій структурі, яка історично склалась для економіки Вінниці, – аграрний напрям, харчова промисловість, будівництво, транспорт

ВИЩА ОСВІТА

- Два заклади вищої освіти у Вінниці – Вінницький національний медичний університет, Вінницький національний технічний університет — входять до топ-50 кращих ВНЗ України за даними Консолідованого рейтингу ВНЗ України 2025 року від osvita.ua.
- До Вінниці релоковано Донецький національний університет, що має високі позиції у рейтингу ВНЗ України.

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

- Зменшується кількість дітей дошкільного віку.

ШКІЛЬНА ОСВІТА

- Кількість дітей шкільного віку на поточний момент зростає, що призводить до збільшення навантаження на одного вчителя і викликає незадоволеність батьків.
- З трьох найкращих закладів середньої освіти для IT-сфери, 2 заклади – Подільський науковий ліцей і Вінницький фізико-математичний ліцей № 17 – погіршили позиції у рейтингу DOU
- Погіршуються результати НМТ випускників вінницьких шкіл з математики – зменшується частка випускників, які отримали 160-200 балів на НМТ з математики (*Профіль*)

ПОЗАШКІЛЬНА ОСВІТА

- Велике охоплення дітей у віці до 14 років, проте охоплення знижується для дітей віком 14-18 років (*Профіль*)

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНА ОСВІТА

- Кількість студентів у закладах проф-тех освіти є невеликою і зменшується, що не відповідає потребам ринку – розвиток переробної промисловості, будівництва, транспорту потребує кваліфікованих робітників.

ВИЩА ОСВІТА

- Кількість студентів у закладах вищої освіти Вінниці зменшується.

*Рейтинг складено за балами НМТ з математики і англійської мови. Висновки DOU: 42 зі 100 найкращих шкіл для IT-сфери розташовані в Києві (торік — 40). На другому місці — Львів (14 шкіл, без змін), далі — Харків (шість шкіл; було — вісім). Четверте місце ділять Дніпро та Одеса (по п'ять шкіл; було — сім і три відповідно), п'яте — Вінниця та Рівне (по три школи, було три і дві).

Комплексний аналіз вихідних позицій ВМТГ для подальшого стратегування

Економічний розвиток потребує кваліфікованих кадрів — актуальним є приведення змісту і форматів освітніх програм до потреб розвитку економіки у співпраці навчальних закладів і бізнесу

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

- Диверсифікація змісту і форматів професійно-технічної освіти:
  - Впровадження спеціалізованих освітніх програм під потреби бізнесів або нових галузей, які розвиваються.
  - Запровадження коротких професійних курсів 3-6 місяців для швидкого опанування професії (*Опитування молоді* – 19% випускників середньої школи розглядають для себе варіант подальшого навчання на коротких професійних курсах).
- Залучення бізнесів до зміни освітніх програм і форматів проф-тех освіти

ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РЕЛОКОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І ОСВІТНІХ КАДРІВ СЕРЕД ВПО

- Істотну частку серед ВПО складають працівники освіти (19% опитаних ВПО – *муніципальне опитування*)

НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ ЖИТТЯ

- За даними муніципального опитування 26% мешканців у віці 18-65 років відвідували навчальні курси, лекції, тренінги
- Є запит на вивчення іноземних мов, покращення професійних навичок, покращення соціальних навичок, підприємницьких навичок, комп'ютерних навичок
- Особливі цільові аудиторії для навчання протягом життя, освоєння нових навичок – це жінки та ветерани – з метою їх економічної інтеграції (залучення до зайнятості або ведення бізнесу)

БІЗНЕС ОСВІТА ТА МЕНТОРСТВО ДЛЯ ТИХ, ХТО БАЖАЄ СТВОРИТИ БІЗНЕС

- Серед молоді у віці 14-35 років 23% усіх опитаних ведуть власний бізнес зараз або планують мати власний бізнес після закінчення навчання.
- Молоді підприємці потребують навчання щодо ведення бізнесу, менторства з боку успішних бізнесменів, обміну досвідом

ЗАГРОЗИ / ВИКЛИКИ

- Зменшення кадрового потенціалу для освіти.
- Зменшення кількості учнів, студентів, що збільшуватиме середні витрати на навчання одного учня або студента

Комфорт життя в місті

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Мешканці сприймають місто як комфортне і зручне для життя: за даними муніципального опитування 2024 року 74% опитаних мешканців у віці 18-65 років вважають Вінницю комфортним, затишним і безпечним для життя містом.
- Мають намір залишатися надалі жити у Вінницькій МТГ 87% опитаних у віці 18-65 років.
- Головними чинниками лишатися жити у Вінницькій МТГ є висока задоволеність громадською безпекою у місті завдяки освітленості і системі відеоспостереження, загальне відчуття безпечності у місті, розвиток роздрібної торгівлі і громадського харчування.
- У 2024 році порівняно до 2019 року зросла задоволеність мешканців такими аспектами життя у місті:
  - Освітленість центральних вулиць і прибудинкових територій (за даними муніципального опитування), що пов'язано із зростанням кількості світлоточок зовнішнього освітлення (Профіль).
  - Якість культурних послуг (зростає частка відвідувачів кінотеатрів).
  - Якість громадського транспорту.
  - Якість комунальних послуг (стабільність постачання холодної води, водовідведення, вивезення сміття, постачання тепла).
  - Якість житла і обслуговування багатоквартирних будинків.

СЛАБКІ СТОРОНИ, НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ВИКЛИКИ

- У 2024 році порівняно до 2019 року мешканці погіршили оцінку якості за такими аспектами:
  - Забрудненість повітря, шум на вулиці, що пов'язано із зростанням кількості автомобілей.
  - Забрудненість річок і водойм.
  - Стан тротуарів, зручність і безперешкодність для руху пішки.
  - Умови для руху на автомобілі і достатність місць для паркування.
- Викликом є забезпечення безбар'єрності, особливо облаштування умов для людей з інвалідністю у багатоквартирних будинках, приміському громадському транспорті, закладах торгівлі і громадського харчування
- ВПО негативно оцінюють якість вивезення сміття і поводження з побутовими відходами.

МОЖЛИВОСТІ / ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- Розвиток інфраструктури для масового занять спортом – опитування свідчить про зростання частки мешканців, які займаються спортом, і є запит на розвиток інфраструктури для занять спортом - мережі маршрутів для бігу, велосипедного руху, стадіони, спортивні майданчики
- Реставрація культурно-історичних пам'яток у місті
- Збільшення різноманіття культурних подій, залучення до міста подій національного масштабу

Задоволеність мешканців якістю життя і комунальними послугами має позитивну динаміку. Зростання вартості житла свідчить про привабливість міста, проте актуальною стає потреба у доступному житлі

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Згідно з муніципальним опитуванням у 2024 році мешканці покращили оцінки якості житла і обслуговування багатоквартирних будинків, якості комунальних послуг.
- Ця тенденція пов'язана із створенням ОСББ та проведенням заходів із енергоефективності і капітальних ремонтів:
  - 61% опитаних повідомили про наявність ОСББ у будинку у 2024 році порівняно до 33% у 2019 році (*муніципальне опитування*)
  - Кількість будинків в управлінні ОСББ зростає: з 697 у 2019 році до 1030 у 2024 (*Профіль*).
  - 39% опитаних повідомили про проведення заходів із енергоефективності і капремонтів у 2024 році порівняно до 22% у 2019 році.
- Будується нове житло — будівництво нового, сучасного житла є важливою ознакою розвитку міста для молоді (*опитування молоді*)
- Зростання ціни орендованого житла свідчить про привабливість міста для життя

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Рівень зношення житлового фонду та інженерної інфраструктури є істотним і потребує суттєвих капіталовкладень (*Профіль*). Зокрема капіталовкладень потребують ремонти внутрішньобудинкових мереж, ліфтів, підвищення енергоефективності багатоквартирних будинків
  - Мешканці недостатньо задоволені якістю обслуговування внутрішньобудинкових мереж (*муніципальне опитування*)
- Неефективність наявної застарілої інженерної інфраструктури – неповне використання потужностей, що збільшує середні витрати, теплові втрати, низька енергоємність
- Збитковість комунального підприємства Вінницяміськтеплоенерго через низькі тарифи і неефективність наявної інфраструктури
- Низька якість питної води:
  - Про низьку якість питної води свідчать результати опитування мешканців та проведених проб води.
  - Водночас мешканці адаптувались до проблеми за рахунок активного використання водоматів

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- РОЗВИТОК ПРОГРАМ ДОСТУПНОГО ЖИТЛА:
  - Доступне житло разом із достойною роботою є головними чинниками утримання і залучення молоді до громади
  - Також доступне житло є чинником утримання ВПО у міста
- ЗАЛУЧЕННЯ КОШТІВ МІЖНАРОДНИХ БАНКІВ РОЗВИТКУ ДЛЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

ЗАГРОЗИ

- Подальше збільшення неефективних витрат, збитковості комунальних підприємств та ризиків аварій через зношеність інженерної інфраструктури
- Збільшення навантаження на наявну зношену інфраструктуру через будівництво нового житла та збільшення кількості мешканців (за рахунок ВПО)

Громада має розвинену мережу комунальних та приватних медичних закладів, що забезпечує доступ до медичних послуг. Зоною для розвитку є реагування на потребу у послугах з реабілітації та підтримки ментального здоров'я

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Доступність медичних послуг є високою:
  - Мережа медичних закладів є розвиненою і включає як комунальні, так і приватні заклади
  - 92% опитаних повідомили про підписання декларації із сімейним лікарем, переважно із лікарем комунального центру ПМСД
  - 73% звертались до медичних закладів протягом 2024 року
- Оцінка якості послуг у комунальних медичних закладах зросла у 2024 році порівняно до 2019 року – 58% мешканців, які звертались до комунальних ЦПМСД, високо оцінили якість послуг у цих закладах
- Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова входить до топ-10 кращих медичних закладів вищої освіти в Україні.
- У Вінниці працює Державне комерційне підприємство "Вінницьке експериментальне протезно-ортопедичне підприємство« Vin Protez, попит на продукцію якого є високим з боку ветеранів і людей, які постраждали від війни
- Відкриваються нові приватні медичні заклади

МОЖЛИВОСТІ / ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- Використання наявної і розвиток бази для надання послуг з медичної реабілітації ветеранів і цивільних людей з інвалідністю.
- Забезпечення можливостей для надання психологічної підтримки, першочергово для ветеранів – анкетування ветеранів, що його проводила Міська рада, свідчить про актуальність потреби у психологічній допомозі.
- Краще охоплення медичними послугами ВПО – рівень підписання декларації із сімейним лікарем серед ВПО є нижчим, ніж серед постійних мешканців (27% ВПО не мають декларації із сімейним лікарем). Лише 14% ВПО мають добровільне медичне страхування.
- Подальше покращення якості медичних послуг у комунальних медичних закладах.

Безумовною сильною стороною є якість громадського транспорту у місті. Проте громадський транспорт суттєво поступився автомобілям як основний вид мобільності.

Актуальним для врахування у просторовому розвитку є виділення майданчиків під потреби бізнесу та під будівництво доступного житла

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Висока задоволеність мешканців якістю громадського транспорту:
  - 83% опитаних мешканців згодні, що у громаді легко і зручно користуватися громадським транспортом
  - Задоволеність якістю громадського транспорту зросла у 2024 році порівняно до 2019 року

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ

- Інтеграція приєднаних до громади сіл за рахунок розвитку приміського громадського транспорту
- Виділення землі під промислові і логістичні проекти із дотриманням балансу використання землі і підтримки комфорту для мешканців
- Виділення землі під будівництво доступного житла
- Покращення умов для руху пішки на вулицях, що були названі як найгірші для руху

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Зменшення використання громадського транспорту і руху пішки, натомість зростання використання власних автомобілей
  - Про ці тенденції свідчить дослідження мобільності і муніципальне опитування
  - За даними муніципального опитування 37% назвали автомобіль основним видом мобільності (громадський транспорт – 42%)
  - Використання автомобілей має негативні наслідки: брак паркувальних місць, навантаженість на дороги
- Збитковість Вінницької транспортної компанії
- Погіршення задоволеності мешканців щодо зручності і безперешкодності для руху пішки, стану тротуарів
  - Найгірші вулиці для руху пішки: Князів Коріатовичів, Келецька, Хмельницьке шосе.
- Нижча задоволеність якістю громадського транспорту, що сполучає села громади із містом, скарги на погане транспортне сполучення із віддаленими районами
- Незадоволеність потреб бізнесу у промислових майданчиках: за результатами опитування бізнесу 6 із 57 опитаних великих бізнесів планують розширення потужностей за межами Вінниці, головною причиною є брак промислових майданчиків і неадекватні приміщення

Екологія є найбільшим викликом для громади. Негативними факторами є збільшення використання автомобілей, забруднення водних ресурсів і складнощі у поводженні з відходами

СИЛЬНІ СТОРОНИ

- Сприйняття міста як зеленого, що робить його більш комфортним і привабливим:
  - Близько половини опитаних мешканців задоволені чистотою і облаштованістю зелених зон, щільністю зелених насаджень
  - 63% опитаних мешканців згодні, що Вінниця є зеленим, дружнім до довкілля містом
- Комфортні кліматичні умови

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ

- Подальше озеленення міста, осучаснення зелених зон
- Очищення і захист водних ресурсів
- Налагодження системи управління відходами

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Зростання незадоволеності мешканців станом довкілля, зокрема:
  - рівнем шуму на вулицях
  - рівнем забрудненості повітря
  - чистотою і облаштованістю зон біля водойм
  - забрудненням водойм.
- Збільшення забруднення повітря через вище використання автомобілів.
- Забруднення водних ресурсів – скидання недостатньо очищених стічних вод підприємствами, недотримання норм водоохоронних зон, змив і дренажування токсичних речовин із сільськогосподарських земель.
- Складнощі в управлінні відходами – побутовими, небезпечними, промисловими.

ЗАГРОЗИ

- Подальша зміна клімату, підвищення температур:
  - За результатами муніципального опитування погіршилась задоволеність мешканців комфортом перебування у місті під час високих температур
- Втрата водних ресурсів через високі температури, надмірне використання

Якість міського врядування підтверджено лідерськими позиціями у національних рейтингах. Напрямок для розвитку – це активізація інтересу і участі громади загалом, молоді, ВПО і підприємців зокрема, у ініціативах розвитку громади

СИЛЬНІ СТОРОНИ І ПОЗИТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- Якість інституцій і врядування у Вінницькій МТГ підтверджено результатами у національних рейтингах:
  - Друге місце у рейтингу прозорості у 2024 році Transparent Cities, укладач рейтингу – Transparency International Ukraine
  - Лідерські позиції у Індексі цифрової трансформації громад (значення індексу 68, що набагато вище за середнє по громадам), зокрема отримано високі оцінки за такими напрямками:
    - Безпечне середовище
    - Надійні, ефективні та стійкі цифрові інфраструктури
    - Електронна демократія
    - Цифровізація охорони здоров'я
    - Цифровізація транспортної інфраструктури
    - Веб-доступність
    - Відкриті дані
- За результатами муніципального опитування у 2024 році порівняно до 2019 року зріс рівень взаємної довіри між мешканцями громади, зокрема зросла довіра до людей інших релігій і національностей.
- Також зросла довіра до власників бізнесу і підприємців, що може бути пов'язане із активізацією підприємництва у місті.
- Зростає частка осіб, які беруть участь у міських ініціативах і підписують петиції до міської влади (29% і 28% відповідно).

СЛАБКІ СТОРОНИ І НЕГАТИВНІ ТЕНДЕНЦІЇ

- У 2024 році порівняно до 2019 року зменшилась частка мешканців, які відчувають себе поінформованими про діяльність міської влади (з 31% до 12%). Також погіршились оцінки відкритості міської влади до обговорення пропозицій громади та швидкість реагування на скарги і запити.
- Зменшилась частка мешканців, які активно цікавляться міськими ініціативами, з 48% у 2019 році до 29% у 2024 році.
- Зростає напруга у стосунках між постійними мешканцями і ВПО:
  - Довіра ВПО до місцевих мешканців і місцевих мешканців до ВПО є недостатньою (*муніципальне опитування*)
  - Стикались з випадками дискримінації або упередженого ставлення 19% ВПО, зокрема 10% повідомили про випадки дискримінації через статус ВПО (*муніципальне опитування*)
- ВПО є недостатньо інтегровані у життя громади: менше цікавляться інформацією і менше поінформовані про життя громади.

МОЖЛИВОСТІ І ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ ДЛЯ РОЗВИТКУ

- Активізація інтересу до міських ініціатив через інформування і «маркетинг» ініціатив, які є актуальними для громади
- Залучення молоді до ініціатив з розвитку міста
- Активізація інтересу ВПО до міських ініціатив
- Налагодження діалогу і взаємодії міської влади і підприємців для спільних дій по стимулюванню розвитку економіки

Ідентичність міста

Ідентичність міста, що склалась, - це затишне, комфортне і безпечне місто, відкрите для людей з інших спільнот. Водночас місту бракує динамізму, що обмежує сприйняття можливостей для самореалізації. Бажані візії міста – це можливості, сильна громада, ідеї та цінності толерантності

СИЛЬНІ СТОРОНИ ПОТОЧНІ ВІЗІЇ МІСТА

- Постійні мешканці майже одноставно згодні з тим, що Вінниця – це:
  - Місто, в якому хочеться залишитися (76% згодних у муніципальному опитуванні)
  - Затишне, комфортне та безпечне для життя місто (74%)
  - Місто відкрите для людей з інших регіонів, національностей, поглядів (73%)

СЛАБКІ СТОРОНИ СПРИЙНЯТТЯ МІСТА

- Для молоді бракує інноваційності, прогресивності, передових технологій у образі міста
- Поширеність сприйняття міста як провінційного серед ВПО і молоді

МОЖЛИВОСТІ ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМКИ ДЛЯ ВІЗІЇ МІСТА

- Потенційними напрямками для візії і позиціонування міста є такі:
  - Місто рівних можливостей для кожного
  - Місто сильної громади
  - Місто ідей
  - Місто з сильними цінностями толерантності
- Сприйняття міста за цими візіями позитивно впливає на сприйняття можливостей реалізації у міста
- Акцент на різноманітні можливостей у місті важливий для утримання молоді. Для молоді важливими є можливості отримати якісну освіту, знайти достойну роботу, створити власний бізнес, мати цікаве дозвілля.
- Крім цього, для молоді важливим критерієм ідеального міста є:
  - Динамічність розвитку, перспективність
  - Сучасність
  - Інноваційність, технологічність, креативність

Додаток

Структура економіки

Структура по зареєстрованим юридичним особам з обсягом виручки у 2024 році понад 86 млн грн (2 млн євро)

Група за розміром (класифікація за Господарчим кодексом)	Виручка 2024	Кількість співробітників
Великі підприємства	48%	35%
Малі підприємства	23%	36%
Середні підприємства	29%	30%
Grand Total	100%	100%

Розподіл виручки у 2024 році за галузями – ВСІ підприємства (3805 одиниць, які звітували про дохід)

Галузь	Виручка 2024, %
Торгівля	44%
Переробна промисловість	23%
Постачання електроенергії	9%
Будівництво	9%
ІТ	3%
Сільське господарство	3%
Транспорт і логістика	3%
Охорона здоров'я	3%
Операції з нерухомим майном	1%
Професійна, наукова та технічна діяльність	0%

Розподіл виручки у 2024 році за галузями – НОВОСТВОРЕНІ підприємства (513 одиниць, які звітували про дохід)

Галузь	Виручка 2024, %
Торгівля	54%
Переробна промисловість	30%
Транспорт і логістика	4%
Постачання електроенергії	3%
Будівництво	2%
ІТ	2%
Операції з нерухомим майном	1%
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	1%
Сільське господарство	1%
Охорона здоров'я	1%

Структура зайнятості

% Всі респонденти

Загалом

N=817

Рівень безробіття у ВМТГ – 6% (в Україні – 12%)

% респондентів, які працюють за наймом чи ведуть власний бізнес, самозайняті

Загалом

(a) (b) - Значимо вище між групами на рівні 90%

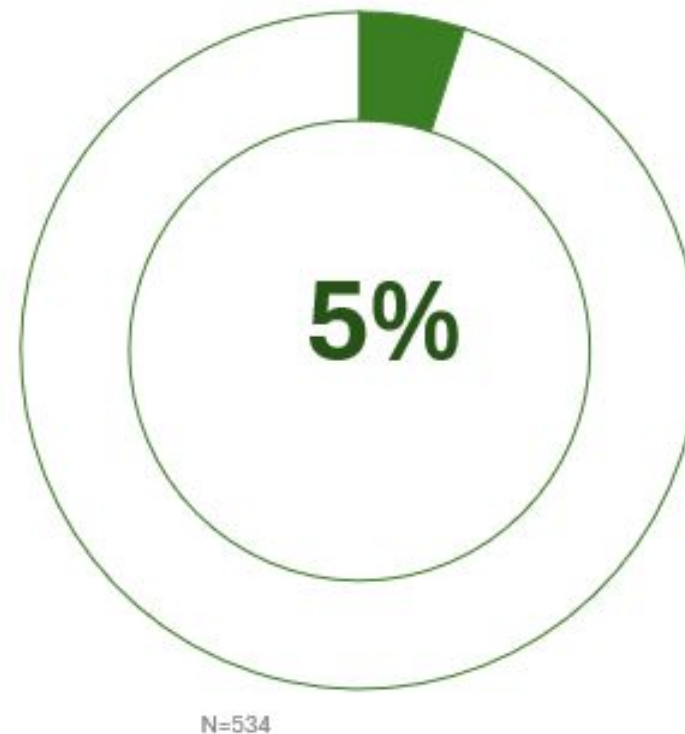
N=534

Структура зайнятості

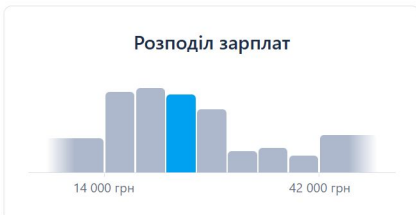
Зайняті у креативному секторі (послуги)

Зайняті у стратегічних галузях переробної промисловості

Вакансії і зарплати – Work.ua

Найбільше зростання зарплати

Посада	Зміна за рік
Електрик	+81%
Оператор call-центра	+38%
Оператор на виробництво	+38%
Кухар	+31%
Офіціант	+30%

